

Δ. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Τα κοινωνικά θέματα απασχόλησαν και σ' αυτό το πρόγραμμα κατά ιδιαίτερο τρόπο τους μαθητές και μαθήτριες που πήραν μέρος.

Περισσότερο φαίνεται να απασχολούν τους έλληνες εφήβους το πρόβλημα του ρατσισμού, των ναρκωτικών, της βίας και της εγκληματικότητας, των διαπροσωπικών σχέσεων και το χάσμα των γενεών και η οικογένεια.

Σ' αυτό το πρόβλημα αναφέρονται όλοι ανεξαιρέτως οι μαθητές και οι μαθήτριες. Οι έφηβοι δεν περιορίζονται μόνο στη διαπίστωση της ύπαρξης, των προβλημάτων, αλλά προσπαθούν, με τον δικό τους τρόπο, να αναδείξουν τις αιτίες που τα προκάλεσαν, τις συνέπειες που τα συνοδεύουν αλλά και να καταθέσουν προτάσεις λύσεων που αυτοί θεωρούν τις καταλληλότερες.

Το ίδιο έντονα απασχολεί τους εφήβους το πρόβλημα της ανεργίας, έστω κι αν δεν αναφέρονται όλοι σ' αυτό.

Σε σχέση με τα προηγούμενα προβλήματα μικρότερο, αλλά πάντως υπαρκτό, είναι το ενδιαφέρον των μαθητριών και των μαθητών για τη δημογραφική εξέλιξη, για την (ελλιπή) υγεία και νοσοκομειακή περίθαλψη, ενώ ειδικές αναφορές γίνονται στα άτομα με ειδικές ανάγκες, σοτς φορείς του AIDS, στην εκμετάλλευση και κακοποίηση ανηλίκων και στις ανύπαντρες μητέρες. Και εδώ οι έφηβοι ενδιαφέρονται να δείξουν ποιες αιτίες προκαλούν τα προβλήματα αυτά και να καταθέσουν τις δικές τους προτάσεις λύσεων.

Τέλος, αναφορές, έστω και περιορισμένες, γίνονται στο πρόβλημα των άστεγων, στην κλωνοποίηση και στην ζωοφιλία.

Σε πολλά από τα τετράδια των εφήβων καταγράφεται με ιδιαίτερη έμφαση κάποιο πρόβλημα που απασχολεί περισσότερο την περιοχή που ζουν. Π.χ. οι έφηβοι της Β. Ελλάδας παρατηρούν ένα είδος «ρατσιστικής» αντιμετώπισης των κατοίκων της βορείου Ελλάδας από τους κατοίκους της νότιας Ελλάδας.

Σε μια άλλη περιοχή (Κοζάνη) με μεγαλύτερη συχνότητα αναφέρεται το πρόβλημα των ναρκωτικών, ενώ ιδιαίτερη μνεία στην αυξημένη εγκληματικότητα γίνεται από τους έφηβους κατοίκους των νομών Αττικής, Καστοριάς και Φλώρινας. Στους δύο τελευταίους, μάλιστα, νομούς, οι έφηβοι συνδέουν το πρόβλημα της εγκληματικότητας με την αυξημένη παρουσία των λαθρομεταναστών.

1. ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ

α. Επισημάνσεις

- Έξαρση του φαινομένου.
- Είδη ρατσισμού - φυλετικός - εθνικός και κυρίως κοινωνικός.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Με βάση το χρώμα και τη φυλή, την εθνικότητα, την καταγωγή, τον τόπο διαμονής (πρωτευουσianoι-επαρχιώτες) την οικονομική κατάσταση (φτωχοί-πλούσιοι), την κοινωνική ομάδα (πχ ομοφυλόφιλοι), άτομα με ειδικές ανάγκες, άτομα προσβεβλημένα από AIDS, γυναίκες].

Αίτια

- Οικονομικά συνφέροντα.
- Έλλειψη παιδείας.
- Συμπλέγματα ανωτερότητας ή κατωτερότητας.
- Υλιστικό πνεύμα και έλλειψη αξιών και ιδανικών.
- Ταξικές διαφορές - κοινωνικές ανισότητες.
- Στερεότυπα - προκαταλήψεις.
- Εθνικισμός.
- Ξενοφοβία - λαθρομετανάστες - μειονότητες.
- Θρησκευτικός φανατισμός.
- Διαφορά νοοτροπίας και κουλτούρας.
- Αρνητικός ο ρόλος των Μ.Μ.Ε.
- Ο ρατσισμός και ειδικά ο κοινωνικός, κίνδυνος για το δημοκρατικό ήθος και πολίτευμα.
- Ανεργία.
- Κρίση στις ανθρώπινες σχέσεις.
- Έξαρση του φυλετικού-εθνικού ρατσισμού στις Γερμανία-Γαλλία-Ιταλία και στην Ελλάδα κυρίως εναντίον Αλβανών και τσιγγάνων.
- Αναβίωση του φασισμού μέσω του ρατσισμού («Χρυσή Αυγή»).

Συνέπειες

- Περιθωριοποίηση - Περιφρόνηση - Καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Προσβολή της ανθρώπινης προσωπικότητας.
- Κοινωνική αναταραχή.
- Βία και εγκληματικότητα.
- Κίνδυνος για το δημοκρατικό πολίτευμα.
- Υπονόμευση διακρατικής συνεργασίας.

β. Προτάσεις

- Ανθρωπιστική παιδεία (στη συντριπτική τους πλειοψηφία).
- Διεθνής αντιμετώπιση με ενίσχυση των αντιρατσιστικών οργανώσεων - Συνεργασία των λαών.
- Βοήθεια στις υποβαθμισμένες χώρες.
- Ενίσχυση της προσπάθειας των «Γιατρών χωρίς σύνορα».
- Εκπαίδευση για τους τσιγγάνους - Βελτίωση των συνθηκών ζωής τους.
- Αξιοκρατία - Ισότητα.
- Σεβασμός των πολιτιστικών και θρησκευτικών διαφορών.
- Ίσες ευκαιρίες εργασίας.
- Καταπολέμηση ανεργίας.
- Θεσμοθέτηση των δικαιωμάτων των μειονοτήτων.
- Απαγόρευση δουλεμπορίου.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

- Τιμωρία και επιβολή εμπόργκο σε κράτη που εφαρμόζουν φυλετικές διακρίσεις.
- Αυστηρή φύλαξη των συνόρων - Αύξηση αστυνόμευσης.
- Προγράμματα στήριξης αλλοδαπών.
- Ιδρύματα υποδοχής προσφύγων.
- Ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση πνευματικών ανθρώπων και εκκλησίας για την καταπολέμηση του φαινομένου.
- Ενημέρωση της κοινωνίας. (Ειδικά για τους Πόντιους).
- Κάρτα εργασίας για τους αλλοδαπούς.
- Σεβασμός στη γυναικεία προσωπικότητα και ισονομία.
- Αντιρατσιστική εκστρατεία από Μ.Μ.Ε.
- Αντιρατσιστικές εκδηλώσεις - πορείες.
- Διαχωρισμός μεταναστών - προσφύγων.
- Και μια παρατήρηση: Σε πολλά τετράδια μαθητών της Β. Ελλάδας επισημαίνεται ρατσισμός μεταξύ βορειών και νοτιών Ελλήνων με την παρατήρηση ότι οι νότιοι Έλληνες βλέπουν «κάπως» διαφορετικά τους βορειοελλαδίτες.

2. ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ

α. Επισημάνσεις

- Έξαρση του φαινομένου σε διεθνές και τοπικό επίπεδο.
- Θύματά τους κυρίως οι νέοι.
- Μεγάλη η διακίνηση και στα σχολεία.
- Μεγάλο το πρόβλημα στην περιοχή της Κοζάνης.

Αίτια

- Απάνθρωπη η κοινωνία που μεγαλώνουν οι νέοι.
- Οικογενειακά προβλήματα.
- Τάση φυγής από την πραγματικότητα.
- Προσωπικά αδιέξοδα - άγχος - μοναξιά.
- Αμφισβήτηση - μίμηση - περιέργεια.
- Κακές συναναστροφές - μόδα.
- Ελλιπής ενημέρωση από οικογένεια - σχολείο - πολιτεία.
- Έλλειψη αυτοπεποίθησης - αδυναμία αντίστασης.
- Ηρωοποίηση των χρηστών (ειδικά στον καλλιτεχνικό χώρο) από τους νέους.
- Οικονομικά συμφέροντα - ανεργία.
- Προβλήματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης.
- Καταναλωτισμός - Απρόσωπες πόλεις.
- Αδράνεια αστυνομίας - αδιαφορία πολιτείας.
- Εύκολη η εξεύρεση και προμήθεια ναρκωτικών.
- Τόποι διακίνησης και προμήθειας τα μπαρ.
- Έλλειψη ιδανικών και προτύπων.
- Ανεξέλεγκτη ελευθερία των νέων.
- [Σε ένα τετράδιο από την περιοχή (1) γράφεται το εξής: «Ένα μέρος των εσόδων από ναρκωτικά ενισχύει τα κόμματα».

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Σε κάποιο άλλο γράφονται: «Πολλοί επιχειρηματολογούν υπέρ της νομιμοποίησης των ναρκωτικών γιατί έτσι θα μειωθεί η εγκληματικότητα, θα πέσει η τιμή τους, θα χάσουν τη γοητεία τους».
- Σε κάποιο άλλο: «Η διακίνηση των ναρκωτικών γίνεται με «τις ευλογίες και τα όμματα» (sic) της αστυνομίας».

Συνέπειες

- Προβλήματα υγείας - ψυχολογικές διαταραχές.
- Θάνατος.
- Βία και εγκληματικότητα.
- Διάλυση οικογένειας.
- Τρομερή η κατάσταση των γονέων των χρηστών.
- Πολλά και καλά παιδιά όλο και περισσότερο παρασύρονται στη δίνη των ναρκωτικών.
- Περιθωριοποίηση - Κίνδυνος για AIDS.
- Αναξιοπρέπεια - Εξευτελισμός της προσωπικότητας.

β. Προτάσεις

- Βαρύτατες ποινές στους εμπόρους (Κάποιοι μιλούν για θανατική ποινή).
- Ανθρωπιστική παιδεία - ενημέρωση.
- Δημιουργία κέντρων αποτοξίνωσης.
- Συνεχής και αυστηρός έλεγχος στα τελωνεία, σύνορα και αεροδρόμια.
- Οι χρήστες να αντιμετωπίζονται σαν ασθενείς.
- Αυστηροί έλεγχοι σε κέντρα και νεανικά στέκια - Να κλείνουν όταν έχουν σχέση με τη διακίνηση των ναρκωτικών.
- Ψυχολογική στήριξη και επαγγελματική αποκατάσταση των απεξαρτημένων.
- Χορήγηση μεθαδόνης.
- Οικογενειακή αγάπη και προστασία.
- Παρέμβαση εκκλησίας.
- Διορισμός φυλάκων στα σχολεία.
- Διακρατική συνεργασία.
- Τα ναρκωτικά δεν είναι «μαγκιά».
- Αθλητικά - πολιτιστικά κέντρα.
- Όχι στη νομιμοποίηση και τη διάκριση ελαφρών και σκληρών ναρκωτικών.
- Χωριστές φυλακές για τους ναρκομανείς.
- Επισκέψεις μαθητών σε κέντρα αποτοξίνωσης.

3. ΒΙΑ - ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

α. Επισημάνσεις

- Έξαρση του φαινομένου - Μορφή επιδημίας.
- Αν και υπάρχει επάρκεια αγαθών, όμως υπάρχει άγχος και αγωνία για απόκτηση και διατήρησή της.
- Σε αρκετό ποσοστό η ύπαρξη του φαινομένου και στους νέους.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

- Ιδιαίτερα έντονο σε Αττική-Καστοριά-Φλώρινα. Στους δύο τελευταίους νομούς λόγω λαθρομεταναστών.

Αίτια

- Ανεργία - κοινωνική ανισότητα.
- Εύκολος πλουτισμός - Καταναλωτισμός.
- Οικονομική κρίση.
- Κρίση οικογενείας - Μοναξιά - κρίση αξιών.
- Προβολή βίας από Μ.Μ.Ε.
- Εισροή πλήθους λαθρομεταναστών.
- Φανατισμός - ρατσισμός.
- Χαμηλό πνευματικό επίπεδο.
- Ανεπάρκεια των αστυνομικών αρχών και της δικαστικής εξουσίας.
- Οι οργανωμένες ομάδες δρουν ανενόχλητα και επιβάλλουν τους κανόνες τους.
- Η βία και η εγκληματικότητα αποδίδεται στους αλλοδαπούς αλλά δεν προέρχεται μόνον από αυτούς.

Συνέπειες

- Ανασφάλεια - καχυποψία - απομόνωση.
- Διαταραχή της κοινωνικής ισορροπίας.
- Αντικοινωνικές αντιδράσεις.
- Διάθεση αυτοάμυνας.
- Υποβάθμιση ποιότητας ζωής.
- Καλλιέργεια μίσους - όξυνση παθών.
- Παρακμή - αυτοδικία.

β. Προτάσεις

- Ανθρωπιστική παιδεία.
- Συνεργασία οικογένειας - σχολείου (ψυχολόγοι - κοινωνικοί λειτουργοί).
- Δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου.
- Πιστή εφαρμογή των νόμων.
- Αθλητικά και πολιτιστικά κίνητρα για τους νέους.
- Ίσες ευκαιρίες - μόρφωση.
- Καταπολέμηση της ανεργίας.
- Βελτίωση του σωφρονιστικού συστήματος.
- Καταγγελία κάθε παρανομίας.
- Διεθνής συνεργασία καταπολέμησης της τρομοκρατίας.
- Έλεγχος στα σύνορα - περισσότερα δικαιώματα στην αστυνομία - Άδεια οπλοχρησίας στους αστυνομικούς.
- Εξυγίανση του αθλητισμού.
- Ηλεκτρονική παρακολούθηση φιλάθλων στα γήπεδα.
- Απέλαση των αλλοδαπών που παρανομούν.
- Περισσότερα αστυνομικά τμήματα - Περιπολίες αστυνομικών.
- Μαθήματα αυτοάμυνας στις γυναίκες.
- Έλεγχος νυχτερινών κέντρων.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Μεταφορά φυλακών σε ακατοίκητα νησιά.
- Αύξηση ποινής σε επίδοξους δραπέτες.
- Απαγόρευση κυκλοφορίας μετά τις 10 το βράδυ σε ανθρώπους που έχουν πρόσφατα αποφυλακιστεί.
- Περιορισμός της αστυφιλίας.

3. ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ - ΧΑΣΜΑ ΓΕΝΕΩΝ

α. Επισημάνσεις

- Κραυγή διαμαρτυρίας από τους νέους για τη σκληρότητα και ανυπαρξία των διαπροσωπικών σχέσεων.
- Έντονη η αντίδραση στη συμπεριφορά των μεγάλων.
- Η επανάσταση των νέων εκφράζεται με το στίχο, τη μουσική, το γκράφιτι.
- Οι νέοι κατηγορούνται ότι δεν έχουν οράματα, πρότυπα, ιδανικά, είναι συμβιβασμένοι και συντηρητικοί.
- Έλλειψη της πραγματικής φιλίας και αγάπης.

Αίτια

- Υποβάθμιση των αξιών της ζωής.
- Οι σχέσεις βασίζονται στο συμφέρον, την υποκρισία, την καχυποψία, το ψεύδος.
- Αλλοτρίωση και εμπορευματοποίηση των πάντων.
- Εγωισμός, ατομικισμός, μοναξιά, απογοήτευση.
- Κρίση αξιών - κρίση του θεσμού της οικογένειας.
- Υδροκεφαλισμός των μεγάλων αστικών κέντρων.
- Καταναλωτισμός - τεχνολογία.
- Ανταγωνιστικός επαγγελματισμός.
- Οι πολυκατοικίες συνοικισμός αγνώστων.
- Διαφορά αντιλήψεων μεταξύ νέων και μεγαλύτερων.
- Επιθυμία ανεξαρτητοποίησης των νέων.
- Ιδιοτέλεια - έλλειψη διαλόγου.
- Λαθεμένη κοινωνικοποίηση απο οικογένεια και σχολείο.

Συνέπειες

- Απειλή για την κοινωνική συνοχή και εξέλιξη.
- Επικράτηση των νόμων της αγοράς στις ανθρώπινες σχέσεις.
- Αποξένωση - αδιαφορία για τον συνάνθρωπο, ειδικά στα μεγάλα αστικά κέντρα.
- Αδιαφορία για τα κοινά.
- Ροπή προς ναρκωτικά - αλκοολισμό - βία και εγκληματικότητα.
- Τροχοπέδη για κοινωνική πρόοδο - Στασιμότητα αν όχι οπισθοδρόμηση.

β. Προτάσεις

- Ανθρωπιστική παιδεία (στη συντριπτική πλειοψηφία).

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

- Δραστηριοποίηση σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο.
- Περισσότερη κατανόηση και διαλλακτικότητα από γονείς - δασκάλους - μεγαλύτερους.
- Ο άνθρωπος στο κέντρο του ενδιαφέροντος.
- Συνειδητοποίηση από τον άνθρωπο της αξίας της προσφοράς.
- Πίστη στα οράματα και τη δημιουργικότητα των νέων.
- Αναβάθμιση των ηθικών και πνευματικών αξιών.
- Δημιουργία περισσότερων αθλητικών και πολιτιστικών κέντρων.
- Προβολή προτύπων από Μ.Μ.Ε.
- Συναγωνισμός και όχι ανταγωνισμός.
- Το χρήμα μέσον και όχι σκοπός.
- Τα σχολεία να πρωτοστατήσουν σε έργα κοινής ωφέλειας.
- Καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και εργασίας.
- Καλύτερη επαφή με τη φύση.

5. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

α. Επισημάνσεις

- Ο θεσμός της οικογένειας περνά κρίση αναμφισβήτητα.
- Κακοποίηση παιδιών - άσκηση βίας από τους γονείς.

Αίτια

- Έλλειψη επικοινωνίας των μελών της οικογένειας.
- Έλλειψη διαλόγου.
- Ανωριμότητα γονέων - προβλήματα στην ανατροφή.
- Ελεύθερη συμβίωση.
- Εργαζόμενη γυναίκα.
- Οικονομικά προβλήματα.

Συνέπειες

- Αύξηση των διαζυγίων.
- Απόρριψη και αμφισβήτηση του θεσμού από τους νέους.
- Εγκατάλειψη της οικογενειακής στέγης από τα παιδιά.
- Παιδική εργασία - εκμετάλλευση πορνεία.
- Εύκολη λύση τα ναρκωτικά και η άσκηση βίας.

β. Προτάσεις

- Να γίνει θεσμός ο δοκιμαστικός γάμος.
- Διατήρηση παραδοσιακών συνηθειών.
- Όχι στους γάμους ανηλίκων.
- Διάλογος και αλληλοσεβασμός μεταξύ των μεγάλων.
- Όχι στην τεκνοποίηση πριν τα δύο (2) χρόνια γάμου.
- Αυστηρή τιμωρία στους βάνανους γονείς.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Δημιουργία σχολών και φοίτηση ειδικά για γονείς.
- Δημιουργία ειδικού κέντρου οικογενειακής θεραπείας στη Γαλλία.
- Σεβασμός στα δικαιώματα του παιδιού.
- Όχι στη χορήγηση διαζυγίου σε γονείς που έχουν παιδιά κάτω των 15 ετών και να τους παρέχεται συμβουλευτική υποστήριξη.
- Να προηγείται του γάμου προγαμιαία συμβίωση.
- Θεσμός επιτροπικών δικαστηρίων που θα δικάζουν ανηλίκους.
- Μηνιαία σεμινάρια για γονείς - δασκάλους - καθηγητές με θέματα που αφορούν την οικογένεια.
- Ειδικό μάθημα για την οικογένεια στις τελευταίες τάξεις του Λυκείου.
- Πανεπιστημιακή έδρα για τα οικογενειακά θέματα.

4. ΑΝΕΡΓΙΑ - ΕΡΓΑΣΙΑ

α. Επισημάνσεις

- Έξαρση του φαινομένου της ανεργίας ιδιαίτερα μεταξύ των νέων και των γυναικών.
- Η ανεργία στους νέους ανεξαρτήτου μορφωτικού επιπέδου.
- Όξυνση του φαινομένου στα αστικά κέντρα.
- Αναφορά στην ανεργία που πλήττει το Πέραμα.

Αίτια

- Τεχνολογική ανάπτυξη - Αντικατάσταση των εργατικών χεριών από μηχανή.
- Οικονομική ύφεση - έλλειψη οικονομικού σχεδιασμού για ανάκαμψη και δημιουργία θέσεων εργασίας.
- Αστυφιλία.
- Πολυθεσία - αύξηση ορίων συνταξιοδότησης.
- Ελλιπής επαγγελματικός προσανατολισμός.
- Αποβιομηχάνιση - χαμηλή ανταγωνιστικότητα.
- Μετανάστες - αλλοδαποί που χρησιμοποιούνται ως φτηνά εργατικά χέρια.
- Αναξιοκρατία - επικράτηση «ρουσφετιού».
- Πτυχία χωρίς αντίκρουσμα.
- Κρίση αγροτικής οικονομίας - καλλιέργειας.

β. Προτάσεις

- Απαγόρευση της πολυθεσίας - Μείωση υπερωριών.
- Μείωση ορίου συνταξιοδότησης.
- Μακροπρόθεσμος οικονομικός προγραμματισμός.
- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.
- Επενδύσεις.
- Μείωση ωρών εργασίας χωρίς μείωση μισθού.
- Περιορισμός απασχόλησης εργασίας στους αλλοδαπούς. (Κάποιοι μιλούν για απέλασή τους).
- Αποκέντρωση - επένδυση στην επαρχία.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

- Κίνητρα στους νέους να κάνουν βιοτεχνίες - επιχειρήσεις στην επαρχία.
- Κίνητρα για ανάπτυξη γεωργίας - κτηνοτροφίας.
- Δικαιότερη φορολογία.
- Αλλαγή νοοτροπίας απέναντι σε χειρωνακτικά επαγγέλματα.
- Δημιουργία παραγωγικών έργων από πολιτεία.
- Καταπολέμηση της αστυφιλίας.
- Αξιοποίηση τουριστικών περιοχών.
- Σταθεροποίηση νομίματος.
- Συνεργασία κομμάτων.
- Έλεγχος στις αυθαίρετες απολύσεις.
- Αύξηση των επιδομάτων ανεργίας.
- Σωστός επαγγελματικός προσανατολισμός.

Συνέπειες

- Ψυχολογικά προβλήματα.
- Βία και εγκληματικότητα.
- Ανασφάλεια - αλκοολισμός - ναρκωτικά.
- Φτώχεια - πορνεία - εκμετάλλευση.
- Απεργίες - κοινωνική αναταραχή - αυτοκτονίες.
- Ενδοιασμός στους νέους για δημιουργία οικογένειας.

7. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

α. Επιστημάνσεις

- Μείζον εθνικό πρόβλημα η υπογεννητικότητα.
- Το έθνος συρρικνώνεται πληθυσμιακά.
- Ερήμωση ακριτικών περιοχών, ιδιαίτερα στα νησιά και τη Θράκη.
- Η Ελλάδα χώρα γερόντων.
- Το φαινόμενο ανησυχητικό σε σχέση με την υπεργεννητικότητα των Τούρκων.
- Το φαινόμενο παρατηρείται στις αναπτυγμένες χώρες.
- Μείωση μαθητών στα σχολεία.

Αίτια

- Υψηλό κόστος ζωής - οικονομικοί λόγοι.
- Κρίση του θεσμού της οικογένειας.
- Εργασία της γυναίκας.
- Έλλειψη βρεφονηπιακών σταθμών.
- Νομιμοποίηση των αμβλώσεων.
- Μέθοδοι αντισύλληψης.
- Απροθυμία ανάληψης ευθυνών, ειδικά από τους νέους ανθρώπους - διαφοροποίηση των αντιλήψεων.

Συνέπειες

- Μείωση νεανικού πληθυσμού.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Μείωση εργατικού δυναμικού.
- Προβλήματα στα ασφαλιστικά ταμεία.
- Μείωση παραγωγής.
- Μείωση στρατευσίμων, εθνικός κίνδυνος.

β. Προτάσεις

- Υποστήριξη και μεγαλύτερα επιδόματα στις πολύτεχνες οικογένειες.
- Στεγαστικά δάνεια στους πολύτεχνους.
- Μείωση της φορολογίας.
- Προστασία ανύπαντρης μητέρας.
- Δωρεάν διακοπές στους πολύτεχνους.
- Οικονομική ενίσχυση στα νέα ζευγάρια.
- Απαγόρευση των αμβλώσεων - τιμωρία στους γιατρούς.
- Το 5% ή 10% από τα κέρδη των λαχείων, του προπό και του λόττο να δίδεται στις πολύτεχνες οικογένειες.
- Αύξηση των ημερών γονικής αδείας.
- Ενημέρωση με ειδικό μάθημα στα σχολεία για το μείζον αυτό πρόβλημα.
- Περισσότεροι βρεφονηπιακοί σταθμοί.

8. ΥΓΕΙΑ - ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

α. Επισημάνσεις

- Ελλείψεις στην υλικοτεχνική υποδομή της δημόσιας υγείας.
- Ελλείψεις και υπολειτουργία των νοσοκομείων.
- Ελλείψεις εξειδικευμένου νοσηλευτικού προσωπικού.
- Έλλειψη καθαριότητας - Κακή εξυπηρέτηση.
- Εκμετάλλευση ασθενών από γιατρούς (φακελάκια).
- Ανύπαρκτο ΕΚΑΒ.
- Το πρόβλημα ιδιαίτερα έντονο στα νησιά.
- Έλλειψη αίματος για μεταγγίσεις.
- Διογκώνεται το πρόβλημα ασθενών που προσβάλλονται από AIDS. Επιπτώσεις από κάπνισμα - αλκοόλ.
- Προβλήματα στα ασφαλιστικά ταμεία.

β. Προτάσεις

- Αύξηση κονδυλίων για την υγεία, για ίδρυση νοσοκομείων και κέντρων υγείας.
- Ελικόπτερα παντός καιρού.
- Καλύτερη αμοιβή στους γιατρούς των Δημόσιων νοσοκομείων για αποφυγή χροματισμού τους.
- Υγειονομική εποπτεία - εξυγίανση.
- Κίνητρα για ιατρικές έρευνες στην Ελλάδα.
- Διεθνής συνεργασία.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

- Προληπτική μέριμνα.
- Γιατροί - ψυχολόγοι στα σχολεία.
- Απαγόρευση διαφήμισης των τσιγάρων.

9. ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ - ΑΤΟΜΑ ΜΕ AIDS

α. Επισημάνσεις

- Κοινωνικό πρόβλημα.
- Η Ελλάδα ανέτοιμη και με ανύπαρκτη υποδομή για εξυπηρέτηση και εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές ανάγκες.
- Άθλια η συμπεριφορά απέναντί τους - ρατσιστική αντιμετώπιση - περιθωριοποίηση.
- Άγρια εκμετάλλευση από Μ.Μ.Ε.
- Λίγα τα ειδικά σχολεία και χωρίς υλικοτεχνική υποδομή.
- Τα ταξί αρνούνται τη μίσθωση σε άτομα με ειδικές ανάγκες.
- Η οικογένεια αυτών των ατόμων αντιμετωπίζει τρομερά προβλήματα.
- Έλλειψη εξυπηρέτησης στα μέσα μαζικής μεταφοράς.

β. Προτάσεις

- Αγάπη και αλληλοσεβασμός.
- Τροποποίηση σε μέσα μεταφοράς και κοινόχρηστους χώρους για μετακίνηση και εξυπηρέτησή τους.
- Όχι στα ακατάλληλα ιδρύματα.
- Αφορολόγητα αυτοκίνητα.
- Ειδικά σχολεία - ισότητα στη μόρφωση.
- Συμβουλευτική - ψυχολογική υποστήριξη στα άτομα και τους γονείς.
- Επαγγελματική αποκατάσταση.

10. ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ - ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

α. Επισημάνσεις

- Όξυνση του φαινομένου παγκοσμίως.
- Οικονομική - σεξουαλική εκμετάλλευση - πορνεία.
- Παιδιά των φαναριών.
- Παραβίαση των δικαιωμάτων των παιδιών.
- Αδιαφορία πολιτείας - πολιτών.
- Υποχρεώνονται να κάνουν εργασίες που ποτέ τους δεν θα ήθελαν να κάνουν.
- Εξωθούνται σε κλοπές και απάτες.
- Εμπόριο βρεφών.
- Ψυχοσωματικές βλάβες.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Αίτια

- Κρίση αξιών και θεσμών.
- Αμοραλισμός της σημερινής κοινωνίας.
- Έλλειψη παιδείας και αρωγής.
- Αναποτελεσματικότητα των νόμων.
- Εισροή μεταναστών στη χώρα μας.

β. Προτάσεις

- Ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης.
- Διεθνής συνεργασία.
- Ψυχολογική και οικονομική στήριξη κακοποιημένων παιδιών.
- Δημιουργία συμβουλευτικών κέντρων.
- Λειτουργία σταθμών και ιδρυμάτων για περίθαλψη.
- Αυστηρές τιμωρίες σε όσους βασανίζουν τα παιδιά ή δεν τα στέλνουν σχολείο.
- Δίκτυο αδελφοποιημένων πόρων για προστασία των παιδιών.
- Φθιότιδα: Λειτουργία κατασκηνώσεων στη Μητρόπολη.

11. ΑΝΥΠΑΝΤΡΕΣ ΜΗΤΕΡΕΣ

α. Επισημάνσεις

- Το φεμινιστικό κίνημα έχει πετύχει πολλά αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν διακρίσεις φύλων σε πολλούς τομείς.
- Ιδιαίτερα δύσκολη είναι η θέση της ανύπαντρης μητέρας.

Αίτια

- Ελλιπής σεξουαλική διαπαιδαγώγηση.
- Επιπολαιότητα - σύντομες γνωριμίες.
- Απελευθερωτικό κλίμα της εποχής μας.
- Ασυνειδησία πατέρα.
- Οικονομική ανεξαρτησία γυναίκας.
- Αντίδραση στην αυταρχικότητα των γονέων.

Συνέπειες

- Στιγματισμός - περιθωριοποίηση.
- Ψυχολογικά - εργασιακά προβλήματα.
- Προβλήματα στην ανατροφή των παιδιών.

β. Προτάσεις

- Σεξουαλική ενημέρωση - Αντισύλληψη.
- Όχι στις κοινωνικές προκαταλήψεις.
- Στήριξη της ανύπαντρης μητέρας από την Πολιτεία.

12. ΑΣΤΕΓΟΙ

α. Επισημάνσεις

- Απαράδεκτο το φαινόμενο.
- Ζουν άνθρωποι και ποντίκια μαζί.
- Έλλειψη κοινωνικής πρόνοιας.
- Ταξικές διαφορές.
- Γιατί οι οικονομικά ισχυροί και η Εκκλησία δε βοηθούν τους άστεγους;

β. Προτάσεις

- Ενδιαφέρον και πρόνοια από το κράτος.
- Ενδιαφέρον και από τον πολίτη.
- Δημιουργία κτιρίων στέγασης και συσσιτίων.
- Εξεύρεση χρημάτων από φορολόγηση για το σκοπό αυτό σ' όλους τους πολίτες (5%).
- Να σταματήσουν οι διάφορες δαπάνες για «σόου» από τον Δήμο Αθηναίων και τα χρήματα να διατεθούν για τους άστεγους.

13. ΚΛΩΝΟΠΟΙΗΣΗ

α. Επισημάνσεις

- Θετικές και αρνητικές συνέπειες όπως: Ανθεκτικά παραγωγικά ζώα, θα σωθούν είδη υπό εξαφάνιση, θεραπεία ανίατων ασθενειών, παραβίαση θεμελιωδών αρχών βιολογικής εξέλιξης, παραμορφώσεις, τερατογενέσεις, ηθικά απαράδεκτη, άρση της ιδιαιτερότητας των ατόμων.

β. Προτάσεις

- Ορθή χρήση της βιοτεχνολογίας, της γενετικής.
- Όχι εφαρμογή στους ανθρώπους.
- Συγκρότηση διεθνούς επιτροπής ελέγχου.
- Αναστολή κάθε είδους πειραματισμού.
- Θεσμοθέτηση αυστηρών νομικών κανόνων.
- Να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία ανθρωπίνων οργάνων για μεταμόσχευση.

14. ΖΩΟΦΙΛΙΑ

α. Επισημάνσεις

- Αδιαφορία για τα ζώα.
- Αδέσποτα - απροστάτευτα.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

- Ζώα φυλακισμένα σε κλουβιά.
- Άσκηση βίας σε βάρος τους (κυνομαχίες - κοκορομαχίες) (Βέροια, με στοιχήματα).
- Τα άλογα υπό εξαφάνιση στην Ελλάδα.
- Οι οδηγοί σκοτώνουν τα ζώα.
- Δηλητηριάζουν τα αδέσποτα ζώα στα κέντρα προστασίας Σαλαμίνας και Περάματος.
- Πολλά ζώα θυσία στο εμπόριο της γούνας.
- Χρήση των ζώων για πειράματα.
- Πρόβλημα των σκοτωμένων στους δρόμους.
- Κυνήγι.

β. Προτάσεις

- Ειδικό χώρο φιλοξενίας αδέσποτων ζώων και έλεγχος της υγείας τους.
- Μείωση της κυνηγετικής περιόδου και δραστηριότητας.
- Ειδικά προγράμματα για προστασία των άγριων και υπό εξαφάνιση ζώων.
- Συνθετικές γούνες.
- Βελτίωση συνθηκών στους ζωολογικούς κήπους.
- Όχι πειράματα στα ζώα.
- Ευαισθησία και σωστή μεταχείριση των ζώων στα τσίρκο.